

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1334/2021
16.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Невенке Важић, Милене Рашић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Станимира Ненадова и др., због кривичног дела разбојништво у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Станимира Ненадова, адвоката Саве Штиклице, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К 86/20 од 14.04.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 628/21 од 26.08.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.12.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Станимира Ненадова, адвоката Саве Штиклице, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К 86/20 од 14.04.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 628/21 од 26.08.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину К 86/20 од 14.04.2021. године окривљени Станимир Ненадов је, поред осталих, оглашен кривим због кривичног дела разбојништво у саизвршилаштву из члана 206. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 05.06.2020. године па надаље.

Истом пресудом окривљени је, поред осталих, обавезан на плаћање судског паушала у износу од 5.000,00 динара, као и да солидарно са осталим окривљенима надокнади трошкове кривичног поступка и то: Вишем суду у Зрењанину у износу од 16.649,00 динара и Вишем јавном тужилаштву у Зрењанину у износу од 23.613,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 628/21 од 26.08.2021. године, поред осталих, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног Станимира Ненадова и првостепена пресуда потврђена.

Против наведених правоснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Станимира Ненадова, адвокат Сава Штиклица, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев и укине правоснажну другостепену пресуду, којом је потврђена првостепена пресуда и предмет врати на поновно суђење другостепеном суду пред потпуно измењеним већем, као и да одреди да се извршење правоснажне пресуде одложи или прекине.

Врховни касациони суд је, након испитивања поднетог захтева за заштиту законитости у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правоснажне пресуде против којих је поднет захтев за заштиту законитости, па је, након оцене навода изнетих у захтеву браниоца окривљеног, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Станимира Ненадова, је неоснован.

Бранилац окривљеног Станимира Ненадова, у захтеву наводи да су судија Сњежана Лековић, као председник већа и судије Милорад Дедић и Саво Ђурђић, као чланови већа, донели решење Апелационог суда у Новом Саду Кж2 603/21 од 29.04.2021. године, којим је одбијена жалба на решење о продужењу притвора према окривљеном, да би након тога ове судије у истом саставу већа, донеле побијану другостепену пресуду којом је потврђена првостепена пресуда и овај окривљени оглашен кривим и осуђен због кривичног дела из члана 206. став 1. у вези члана 33. Кривичног законика. Према ставу браниоца, именоване судије морале су бити изузете приликом доношења мериторне одлуке по жалбама изјављеним против првостепене пресуде, па како то није учињено побијане пресуде донете су уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова апсолутно битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судија у доношењу одлуке о притвору (у конкретном случају одлучивање о постојању разлога за продужење притвора), ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно суштинским наводима захтева да је код именованих судија, које су решењем Апелационог суда у Новом Саду Кж2 603/21 од 29.04.2021. године, одлучивале у кривичном поступку о жалби на решење о продужењу притвора према окривљеном Станимиру Ненадову, а затим у другостепеном поступку, о жалби изјављеној против првостепене пресуде, којом је овај окривљени оглашен кривим и осуђен, створено „предубеђење“ о кривици окривљеног и да је на тај начин нарушена претпоставка непристрасности тих судија, због чега је требало да буду изузети од судијске дужности приликом доношења одлуке по жалби изјављеној против првостепене пресуде, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом одлучивања о кривици истог окривљеног. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија претходно у кривичном поступку доносио одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за притвор, оправдава страх да није непристрасан. Оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30; Sainte-Marie protiv Francuske, stav 32; Nortier protiv Holandije, stav 33*). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправданом (*Hauschildt protiv Danske, stav 49-52*).

Из наведеног, дакле произилази да по правилу учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће, зависи од тога, да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

У предмету Драгојевић против Хрватске (од 15.01.2015. године - Представка број 68955/11) Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције, у погледу мањка непристрасности судије, у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Закону о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, оцена постојања основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. Надаље, у овој одлуци Европски суд за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлука о притвору нису иста као она питања која су одлучујућа за доношење одлуке о кривици окривљеног. Приликом одлучивања о притвору и доношења других одлука те врсте,

судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против окривљеног за извршење кривичног дела; док приликом доношења одлуке о његовој кривици мора проценити јесу ли докази који су изнети и о којима се расправљало пред судом довољни да би окривљеног суд огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (Jasinski protiv Poljske, br. 30865/96, stav 55.;, 20. decembra 2005. godine).

Дакле, по налажењу Европског суда за људска права, оцена постојања законских услова за одређивање и продужење притвора која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, које доводи у сумњу његову непристрасност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да су судија Сњежана Лековић, као председник већа и судије Милорад Дедић и Саво Ђурђић, као чланови већа, а који су донели побијану другостепену пресуду, којом је потврђена првостепенa пресуда, којом је окривљени Станимир Ненадов оглашен кривим и осуђен, учествовали само једном у доношењу одлуке којом је одбијена жалба браниоца овог окривљеног изјављена против решења о продужењу притвора (у ком одлучивању се уопште нису бавили питањем кривице окривљеног), не доводи у питање претпоставку непристрасности ових судија код одлучивања о кривици окривљеног, конкретно код доношења побијане правноснажне другостепене пресуде, због чега њеним доношењем није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Станимира Ненадова, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев браниоца окривљеног одбио као неоснован и донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић